

Les obres van permetre restaurar el seu pont Vell i retornar-li la seva funció d'infraestructura viària

La recuperació d'un tram de l'històric Camí Ral de Jorba (Anoia)

Montserrat Julià i Torné

LLICENCIADA EN HISTÒRIA DE L'ART

"Fruit d'un conveni entre la Diputació de Barcelona i l'Ajuntament de Jorba naixia el projecte per a la restauració de l'anomenat pont Vell situat en el municipi de Jorba. Les obres, en el que ha estat un llarg procés de realització, han servit per a retornar la forma i la funció primigènica que tenia aquesta infraestructura: formar part de la xarxa viària del municipi, a la qual ja pertanyia en els seus orígens, i recobrar la seva fesomia estructural. L'abandó i l'envelliment en què es trobava aquest pont en el moment de l'inici de les obres feien d'ambdós aspectes, funcional i formal, una imatge en el record. Actualment, i després de les obres, el pont Vell augmenta el patrimoni arquitectònic de Jorba."

L'anomenat pont Vell, situat sobre la riera de Rubió en el municipi de Jorba (Anoia), forma part de la carretera vella o l'històric Camí Ral que, adaptat parcialment a la carretera N-II en el tram que uneix Jorba amb el veïnat de St. Pere, ha mantingut al llarg dels anys el seu caràcter rural, sense gaires transformacions i sense quedar absorbit pel creixement urbà del municipi, encara que patint una gran degradació.

Aquest pont no es limita a salvar el pas sobre la riera sinó que anivella el camí en una zona de 100 m de llargada, obra que es completa amb un mur de contenció de terres. L'estructura del pont és força simple: dos arcs iguals, de 3,25 m de radi, amb una alçada sobre el nivell de la riera de 6,58 m. Els arcs es completen amb un àmpit de pilars quadrats, dels quals en manca ven bona part, alhora que patien una notable degradació dels carreus i la maçoneria.

Sense referències documentals

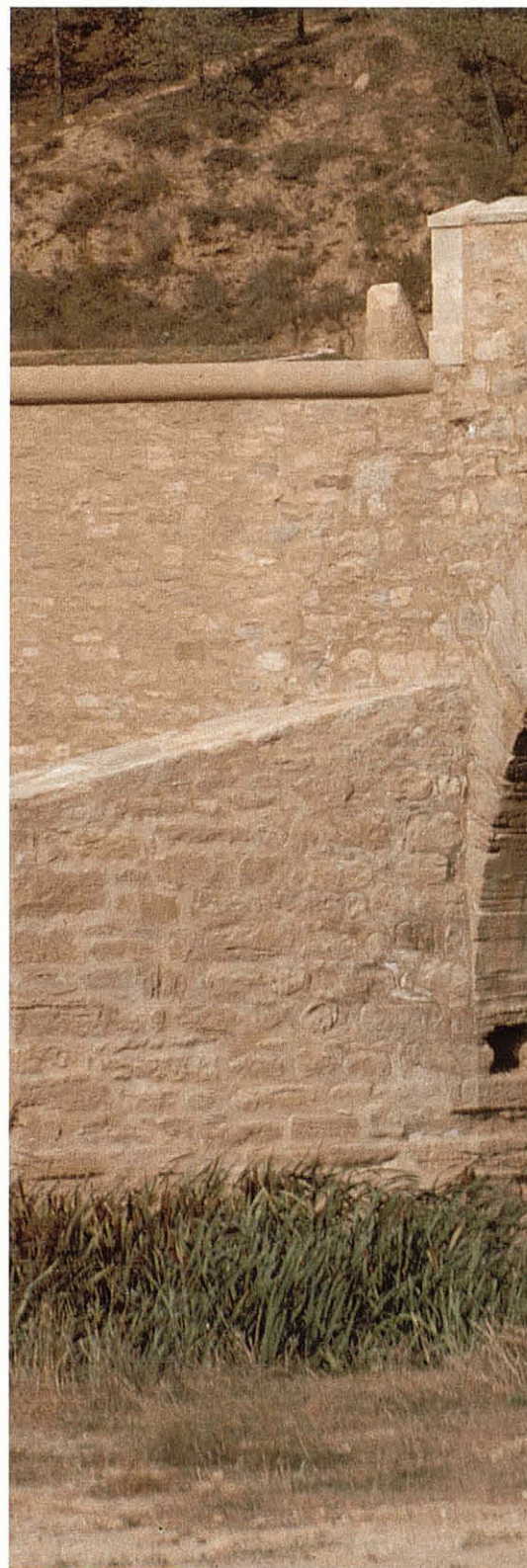
No han estat possibles les restitucions basades en referències documentals directes, ni tan sols bibliogràfiques. Es desconeix l'any de construcció exacte i qui fou el projectista de l'obra. L'únic vestigi ha estat propiciat per les obres que s'hi han hagut de fer, ja que durant la seva execució es van descobrir dues pedres amb dues dates; 1787 i 1789, cosa

que va permetre una contextualització tipològica amb uns altres ponts construïts a Catalunya durant el període il·lustrat. A partir d'aquí es constataren prou similituds constructives amb uns altres ponts del període, com és el cas del malauradament desaparegut pont de Molins de Rei ⁽¹⁾ (1768); i s'aconseguí trobar una pauta d'intervenció, sobretot pel que feia al tractament dels paraments, la maçoneria i el pilar central del pont ⁽²⁾.

Retornar-li la funció viària

A part de les diferents patologies que presentava el pont, a causa del natural envelliment de l'obra, l'objectiu principal es va centrar a retornar-li la seva funció viària, integrant-lo, doncs, a l'eix viari del municipi, a l'extrem d'aquest, tot mantenint, però, el seu caràcter rural, atesa la seva ubicació. Aquest objectiu es veia obstaculitzat pel fet que, en una anterior intervenció de consolidació, es va desviar el traçat del Camí Ral en el seu itinerari per Jorba, i en aquest tram es van edificar construccions que ara es troben molt properes al pont, cosa que feia impossible la recuperació del que havia estat el seu traçat originari. Aquest fet va implicar haver de mantenir el mur de reforçament amb talús, solament en el tram en què el Camí Ral va canviar la seva alineació.

Una altra dificultat la plantejava la proximitat del llit del riu, en

El pont restaurat, aspecte actual (1990). Façana oest.

Pavimentació de la calçada i creació de jardineria armada a les voreres de la calçada.

el tram situat per sota mateix del pont, que, omplert de terres, va modificar el nivell i l'alçada de l'estructura central, produint també en la zona nord, una erosió de terres que modificaren els nivells de fonamentació a un altre nivell més profund, que obligà a utilitzar formigó armat.

Caràcter rural i urbà

Les solucions adoptades en la restauració a un nivell més general han estat diverses. A grans trets, destaquen la utilització de pedra del país i la restitució del morter en les juntes i els carreus de maçoneria. Com a elements de disseny cal assenyalar la creació d'una jardineria armada de formigó a les voreres de la calçada. Aquest element, unit amb l'extremada cura amb què ha estat feta la restitució de qualsevol dels elements que hi mancaven, com ara els àm-

El traçat de l'antic Camí Ral en el seu pas pel municipi de Jorba i la seva concreció estructural en el mur amb talús i el pont.

pits, posen en relació el caràcter distintiu de l'obra, tant en l'aspecte rural com en l'urbà; el primer, ateses les dimensions de l'obra, i el darrer perquè es tracta d'una obra d'enginyeria en un eix viari com era l'antic Camí Ral. Amb la restauració de l'obra s'ha retornat no solament l'originària fesomia sinó també la seva funcionalitat com a eix viari.

M. J. □

El projecte i la direcció d'obra ha estat a càrrec de l'arquitecte Enric Solsona i Piña.

(1) El núm. 14 d'ESPAIS (novembre-desembre 1988) conté l'article "El pont de Molins de Rei que va erigir Carles III, perdut per sempre", que ofereix una àmplia informació d'aquesta obra pública desapareguda l'any 1971.

(2) MULLER. *Tratado de fortificaciones o el arte de construir los edificios militares y civiles*. Barcelona. 1769. 2 Vols.